

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 201/2012-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o prijatej sťažnosti M. Š., K., zastúpenej advokátom JUDr. R. B., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09 porušené bolo.

2. M. Š. priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. Š. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 396,62 € (slovom tristodeväťdesiatšesť eur a šesťdesiatdva centov), ktorú je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 201/2012-18 z 3. júla 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. Š., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09 okresný súd ako súd exekučný koná o návrhu sťažovateľky z 2. júla 2009, ktorá sa v procesnom postavení oprávnenej domáhala proti povinnému núteného výkonu rozhodnutia ukladajúceho mu zaplatiť sťažovateľke 1 659,70 € s príslušenstvom. Podľa sťažovateľky v predmetnej veci aj napriek ňou podanej sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorá bola uznaná za dôvodnú, je postup okresného súdu

poznačený zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, v dôsledku čoho sa odd'ahuje právoplatné skončenie tohto konania, a tým sa prehĺbuje stav jej právnej neistoty.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Keďže je vyššie uvedené súdne konanie poznačené značnými priet'ahmi, podala sťažovateľka v júni 2011 sťažnosť predsedovi Okresného súdu Košice I proti porušovaniu jej základných práv a slobôd, a to práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov voči porušovateľovi: Okresnému súdu Košice I, v konaní vedenom pod sp. zn.: 37 Er 1618/2009.

Listom zo dňa 22. 7. 2011 oznámila podpredsedníčka Okresného súdu Košice I, JUDr. E. G., poverená zastupovaním predsedu súdu, sťažovateľke, že považuje jej sťažnosť na priet'ahy v súdnom konaní pod sp. zn.: 37 Er 1618/2009 za dôvodnú, pričom upozornila vybavujúceho sudcu na tento stav a prikázala mu konať vo veci efektívne, sústredene a bez ďalších priet'ahov. ...

Napriek vyššie uvedenému nebolo do dnešného dňa o odvolaní povinného zo strany Okresného súdu Košice I právoplatne rozhodnuté (teda po viac ako siedmych mesiacoch od vyjadrenia sa sťažovateľky k podanému odvolaniu!).“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, garantované v zmysle ustanovenia článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ľudské právo sťažovateľky na prejednanie veci v primeranej lehote, garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn.: 37 Er 1618/2009, porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I sa prikazuje, aby v konaní pod sp. zn.: 37 Er 1618/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- EUR (slovom tisíc päťsto eur), ktoré je sťažovateľke povinný zaplatiť Okresný súd Košice I do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky, JUDr. R. B., so sídlom K...

4. Okresný súd Košice I je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške 489,50 EUR... do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky, JUDr. R. B., so sídlom K...“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 88/11 z 24. septembra 2012 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 10. októbra 2012.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom v predmetnej veci uviedol:

„Z vyššie uvedeného procesného postupu súdu som zistil, že súd od 30. 11. 2009 do 20. 2. 2012 o odvolaní povinného voči uzneseniu č. k. 37 Er 1618/2009-67 nerozhodol. Tento časový úsek hodnotím ako zbytočný priesťah v konaní.

Súhlasím, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o sťažnosti M. Š. upustil od ústneho pojednávania.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu uviedol:

„Z vyjadrenia porušovateľa, ktoré mi bolo doručené v prílohe vyššie uvedeného listu, je podľa môjho názoru zrejmé, že k zbytočným priesťahom v napadnutom konaní došlo. V zmysle toho teda zotrvávam na doteraz uvedených písomných tvrdeniach a navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol v zmysle podanej sťažnosti.

Zároveň uvádzam, že súhlasím, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 37 Er 1618/09:

- 9. júl 2009 – okresnému súdu bola doručená žiadosť súdneho exekútora (ďalej len „exekútor“) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe návrhu oprávnenej sťažovateľky, ktorý mu bol doručený 3. júla 2009, a to o vymoženie 1 659,70 € s prísl.,
- 22. júl 2009 – okresný súd udelil exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie,
- 2. september 2009 – okresnému súdu boli exekútorom postúpené námietky povinného proti exekúcii spolu s jeho žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré boli exekútorovi doručené 24. augusta 2009,
- 9. september 2009 – námietky povinného boli okresným súdom postúpené sťažovateľke na vyjadrenie,
- 10. september 2009 – sťažovateľka sa vyjadrila k námietkam povinného,
- 25. september 2009 – povinný predložil listinný dôkaz k svojim námietkam,
- 2. október 2009 – sťažovateľka predložila listinné dôkazy k svojmu vyjadreniu týkajúce sa námietok povinného,
- 9. október 2009 – exekútor postúpil okresnému súdu listinné dôkazy zaslané mu povinným k námietkam,
- 21. október 2009 – sťažovateľka predložila ďalší listinný dôkaz,

- 27. október 2009 – okresný súd uznesením námietky povinného proti exekúcii zamietol (uznesenie bolo doručené sťažovateľke 19. novembra 2009, povinnému 18. novembra 2009 a exekútorovi 18. novembra 2009),
- 29. október 2009 – povinný predložil okresnému súdu doplnenie k svojim námietkam,
- 9. november 2009 – exekútor postúpil okresnému súdu podanie povinného, ktoré už bolo doručené okresnému súdu aj priamo 29. októbra 2009,
- 30. november 2009 – povinný sa odvolal proti uzneseniu okresného súdu z 27. októbra 2009,
- 13. apríl 2011 – okresný súd vyzval svedka na podanie potrebných informácií k odvolaniu povinného,
- 14. apríl 2011 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k odvolaniu povinného (právnemu zástupcovi sťažovateľky bola výzva doručená 19. apríla 2011),
- 2. máj 2011 – sťažovateľka sa vyjadrila k odvolaniu povinného,
- 4. máj 2011 – svedok podal požadované informácie,
- 29. jún 2011 – sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní,
- 20. február 2012 – okresný súd uznesením námietkam povinného proti exekúcii vyhovel (právnemu zástupcovi sťažovateľky bolo uznesenie doručené 13. marca 2012),
- 15. marec 2012 – zásielka s uznesením z 20. februára 2012 doručovaná povinnému bola vrátená okresnému súdu ako nedoručená s poznámkou „*adresát zomrel*“,
- 28. marec 2012 – sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu z 20. februára 2012,
- 29. jún 2012 – okresný súd postúpil spis na odvolacie konanie Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý podľa zistenia ústavného súdu v predmetnej veci dosiaľ koná pod sp. zn. 13 CoE 175/2012.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09 o podnete sťažovateľky na nútené vymożenie sumy 1 659,70 € s príslušenstvom došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. V súvislosti s prvým kritériom „právna a faktická zložitosť veci“ ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie je potrebné spravidla považovať za konanie tak po právnej stránke, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom na nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému

(v danom prípade oprávnenej sťažovateľke, pozn.) a aké záväzky má povinný voči oprávnenému. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule. Podľa ústavného súdu aj napádané exekučné konanie je z hľadiska právnej a faktickej náročnosti štandardným konaním.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania v procesnom postavení oprávnenej z exekúcie, ústavný súd na jej strane nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by prispeli k predĺženiu posudzovaného konania.

3. Napokon sa ústavný súd, s prihliadnutím aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, zaoberal aj postupom okresného súdu. Ústavný súd zistil, že postup okresného súdu v danej veci sa vyznačoval opakovaným výskytom období absolútnej nečinnosti.

Podľa zistenia ústavného súdu bol okresný súd absolútne nečinný viac ako 1 rok a 5 mesiacov, a to v čase od 30. novembra 2009, keď sa povinný z exekúcie odvolal proti uzneseniu z 27. októbra 2009 o zmietnutí jeho námietok proti exekúcii, do 13. apríla 2011, keď okresný súd po podaní odvolania povinným vykonal v súvislosti s týmto podaním prvý procesný úkon. Nečinnosť v trvaní viac ako 9 mesiacov v postupe okresného súdu ústavný súd zistil aj v čase od 4. mája 2011, keď boli okresnému súdu doručené všetky vyjadrenia k odvolaniu povinného, do 20. februára 2012, keď okresný súd uznesením rozhodol o odvolaní povinného z exekúcie. Napokon, podľa zistenia ústavného súdu okresnému súdu trvalo viac ako 3 mesiace iba postúpenie odvolania sťažovateľky, ktoré 28. marca 2012 podala proti uzneseniu okresného súdu z 20. februára 2012, ktoré okresný súd postúpil krajskému súdu až 29. júna 2012.

Vzhľadom na uvedené bol tak okresný súd v posudzovanom konaní absolútne nečinný viac ako 2 roky a 5 mesiacov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 1618/09 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. Vzhľadom na to, že v súčasnej dobe v napádanom exekučnom konaní už nekoná okresný súd, pretože 29. júna 2012 bola vec postúpená na ďalšie konanie krajskému súdu, ústavný súd dospel k záveru, že právna neistota sťažovateľky vo vzťahu k okresnému súdu bola týmto nateraz odstránená, a nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 500 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú nečinnosť okresného súdu, ale aj na povahu veci (vymoženie sumy 1 659,70 € s príslušenstvom) považuje za primerané v sume 1 000 €, tak ako to je uvedené v výroku bode 2 tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil

(v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezov ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 489,50 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 2 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 je 127,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,63 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 261,82 € vrátene režijného paušálu a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 134,80 € vrátene režijného paušálu. Sťažovateľke tak vznikol nárok na úhradu trov v celkovej sume 396,62 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012